

Dosarul nr. 2ra-1027/22 (2-21052784-01-2ra-27072022)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător – D. Tricolici

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – A. Panov, M. Anton, O. Cojocaru

DECIZIE

02 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova,
Galina Stratulat,
Dumitru Mardari,
Victor Burduh,
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Cucta Andrei, prin intermediul avocatului Foltea Vasile,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cucta Andrei către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral, material și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Cucta Andrei, prin intermediul avocatului Foltea Vasile, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărârea din 27 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea admiterii pretențiilor, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acestor pretenții, iar în rest menținută hotărârea,

c o n s t a t ă:

La 08 aprilie 2021, Cucta Andrei a depus cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral, material și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii Cucta Andrei a invocat că, la 10 noiembrie 2016, organul de urmărire penală al Serviciului Vamal a pornit urmărirea penală în cauza nr. 2016868205 conform elementelor infracțiunilor prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b) și d) din Codul penal, pe faptul că în august – septembrie 2016, cet. Rotari D., Rotari V. și alte persoane neidentificate, urmărind scopul trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor prin contrabandă, au implementat o schemă de

introducere din Ucraina prin regiunea transnistreană, eludând controlul vamal, a mărfurilor de larg consum în proporții deosebit de mari, destinate comercializării ulterioare pe teritoriul țării. Prin ordonanța emisă în cadrul dosarului penal nr. 2016869205 de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Roșior Vitalie, reclamantul Cucta Andrei a fost pus sub învinuire pentru comiterea pretinsei fapte prejudiciabile prevăzute de art. 42 alin. (3), (5), 248 alin. (5) lit. b) din Codul penal, fiind audiat în calitate de învinuit.

Reclamantul a indicat că, pentru a demonstra ilegalitatea persecutării penale pentru comiterea faptei care i se incrimina, prin demers a solicitat procurorilor anexarea înregistrărilor audio și a stenogramelor care demonstau caracterul fals al declarațiilor denunțatorului Rotari, precum și efectuarea în regim de urgență a acțiunilor procesuale, pentru administrarea probatoriului în dosarul penal care demonstau nevinovăția sa în calitate de reprezentant al întreprinderii SC „Lia-Nicolet” SRL, genul de activitate al căreia este prestarea serviciilor de transportare a mărfurilor.

Astfel, din motivul tergiversării neîntemeiate a investigațiilor penale, dar și neinformării despre rezultatul examinării cererilor apărării privind administrarea probatoriului care demonstă nevinovăția reclamantului de comiterea pretinsei fapte incriminate, la 19 august 2020, au fost solicitate informații oficiale privind stadiul cercetărilor în cauza penală nr. 2016869205.

Prin răspunsul din 15 septembrie 2020, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a informat că, în cauza penală nr. 2016869205, în privința învinuitului Cucta Andrei nu a fost adoptată una din soluțiile prevăzute de art. 291 alin. (1) pct. b) și alin. 2) din Codul de procedură penală.

Reținând caracterul îndelungat al urmăririi penale în cauza penală nr. 2016869205, motivat de inacțiunile în perioade mari a procurorilor și refuzul efectuării acțiunilor de urmărire penală solicitate de învinuit pentru administrarea probatoriului care-i demonstă nevinovăția de comiterea pretinsei fapte incriminate, de faptul că după expirarea a 16 luni din momentul în care a fost pus sub învinuire, procurorii nu dispuseseră o soluție finală în cauza penală, precum și de faptul că aceștia se limitau doar la prelungirea formală a termenului de urmărire penală, fără a asigura o investigare eficientă, reclamantul a inițiat procedură în fața judecătorilor de instrucție prin care a solicitat accelerarea urmăririi penale.

Prin încheierea din 02 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, a fost admisă parțial cererea privind accelerarea urmăririi penale, cu obligarea organului de urmărire penală să accelereze urmărirea penală.

La 23 decembrie 2020, reclamantul a depus o cerere la Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, prin care a solicitat informații despre evoluția investigațiilor în cauza nr. 2016869205.

Ulterior, a fost informat că la 03 martie 2021 a fost emisă ordonanța prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Cucta Andrei, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Totodată, s-a dispus continuarea urmăririi penale în cauza penală în privința altor persoane.

Astfel, reclamantul consideră că a dobândit dreptul de a cere aplicarea prevederilor Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile

ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, în vederea compensării prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale procurorilor de tragere ilegală la răspundere penală, dar și prevederile Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, nr. 87 din 21 aprilie 2011, pentru încălcarea termenului rezonabil de cercetare a cauzei penale.

A menționat că, în perioada care a succedat momentului punerii sale sub învinuire, 13 mai 2019 – 03 martie 2021, era obligat de a se prezenta, de a participa la diverse acțiuni procesuale, în special la acțiunile de confruntare cu martorii din 12 noiembrie 2020. Prin urmare, i-a fost încălcat dreptul fundamental de a nu a fi urmărit penal, în lipsa unei fapte infracționale și prejudiciabile, precum și dreptul la judecare în termen rezonabil a cauzei.

Astfel, ca urmare a activităților ilicite, a suferit un prejudiciu moral și material considerabil, determinat inclusiv de necesitatea deplasării la sediul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale în procesul anchetării cauzei penale nr. 2016869205, precum și angajării avocaților în vederea acordării asistenței juridice în legătură cu acuzațiile de comitere a pretinsei fapte prejudiciabile penale prevăzute de art. 42 alin. (3), (5), art. 248 alin. (5) lit. b) din Codul penal, care se sancționează cu închisoare de până la 10 ani.

Din acest motiv, reclamantul a invocat dreptul garantat de art. 53 alin. (2) din Constituție, iar suferințele psihice provocate consideră că urmează a fi compensate prin acordarea unor despăgubiri.

A mai menționat că, pretenția privind repararea prejudiciului moral și material este motivată prin acțiunile ilicite de tragere la răspundere penală și inacțiunile executării acțiunilor de urmărire penală solicitate în vederea demonstrării nevinovăției sale, admise de reprezentanții organului de urmărire penală, inclusiv perioada îndelungată pe parcursul căreia a fost persecutat penal 13 mai 2019 – 03 martie 2021 (peste 21 luni), în timp ce nu existau elementele faptei penale care i-a fost incriminată.

Reclamantul consideră că, despăgubirea adecvată pentru suferințele morale suferite, constituie suma de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat în urma tragerii ilicite la răspundere penală.

Totodată, a afirmat că, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a încălcat principiul general potrivit căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere, precum și au tergiversat urmărirea penală în dosarul penal. A subliniat că, pe parcursul cercetărilor în cadrul procesului penal, i-au fost create prejudicii morale și fizice, a pierdut timp, energie, stres și suferință psihică în perioada aflării sub urmărire penală. Cu referire la dimensiunea prejudiciului moral suferit ca rezultat al încălcării de către autorități a prevederilor art. 6 CEDO, care garantează dreptul la un proces echitabil, a indicat că, în faza urmăririi penale nu a avut parte de o anchetă eficientă într-un termen rezonabil, așa cum este definită de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Or, reieșind din considerentele că cererea din 13 mai 2019, prin care a solicitat anexarea probatoriului care demonstra lipsa elementelor faptelor infracționale arbitrar incriminate, care demonstra faptul că a fost denunțat cu bună știință fals de terțe

persoane și cererea prin care solicita informații care vizau drepturile și interesele sale în dosarul penal, rămâneau fără răspuns sau erau examinate formal fără o apreciere adecvată.

Respectiv, consideră că cuantumul sumei totale de 80 000 lei, urmează a fi încasată de la pârât în scopul compensării prejudiciilor morale cauzate în urma tragerii ilegale la răspundere penală și încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei penale nr. 2016869205.

A mai menționat că, urmează să îi fie compensate și cheltuielile suportate pentru asistența juridică de care a beneficiat pe parcursul procesului penal. De asemenea, urmează a fi compensate și cheltuielile suportate pe parcursul prezentului proces de judecată.

Reclamantul și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 6 CEDO, art. 53 din Constituția Republicii Moldova, art. 524, 525 din Codul de procedură civilă, art. 1, 3 alin. (1) lit. a), alin. (2), 5, 6 lit. b) și d), 7 lit. e), 10, 11, 13 ale Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 1-5 ale Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 14, 512, 514, 1398, 14022, 1405, 1422-1423 din Codul civil, art. 4 alin. 11), 11¹) al Legii taxei de stat, art. 5 alin. (1) lit. a), 90, 96, 138, 166-167 din Codul de procedură civilă.

Reieșind din cele expuse, reclamantul Cucta Andrei a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată, încasarea din contul statului, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 50 000 lei cu titlu de remediu pentru compensarea prejudiciului moral, în dosarul penal nr. 2016869205, a sumei de 30 000 lei cu titlu de remediu pentru compensarea prejudiciului moral cauzat în urma încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei penale nr. 2016869205, a cheltuielilor suportate pentru asistența juridică în procesul penal nr. 2016869205, în mărime de 10 000 lei și compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în prezentul proces în mărime de 5000 lei.

Prin hotărârea din 27 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cucta Andrei către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral, material și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Cucta Andrei suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, prejudiciul material în mărime de 10 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 29 septembrie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii din 27 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral ca nefondată.

La 05 octombrie 2021, Cucta Andrei, reprezentat de avocatul Foltea Vasile, a

declarat apel împotriva hotărârii din 27 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Cucta Andrei, prin intermediul avocatului Foltea Vasile, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărârea din 27 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea admiterii pretențiilor, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii, iar în rest menținută hotărârea.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, în speța dată este incontestabil că Andrei Cucta nu a fost supus ilegal niciunei din acțiunile specificate de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998, circumstanțe absolut necesare pentru solicitarea despăgubirilor materiale și morale cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, fiind indubitabil că nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului. De altfel, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite, ceea ce în prezenta cauză lipsește.

La 19 iulie 2022, Cucta Andrei, prin intermediul avocatului Foltea Vasile, a depus cerere de recurs, solicitând casarea deciziei din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău precum și casarea parțială a hotărârii din 27 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii pretențiilor, cu pronunțarea unei decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar au fost invocate argumente similare celor din acțiune și cererea de apel.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, este de menționat că, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, copia deciziei Curții de Apel Chișinău pronunțată la 16 iunie 2022, a fost expediată la adresa electronică a avocatului Foltea Vasile, la 16 iulie 2022 (f.d. 139).

Având în vedere cele relatate mai sus, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit constată că recursul declarat de Cucta Andrei, reprezentat de avocatul Foltea Vasile, înregistrat la 19 iulie 2022, este în termen.

Prin notificarea din 27 iulie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova și a Procuraturii Generale a Republicii Moldova copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.

147), aceasta fiind recepționată la 28 iulie 2022 și 29 iulie 2022 (f.d. 149, 150). Referințe nu au fost depuse.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 septembrie 2022, recursul declarat de Cucta Andrei, reprezentat de avocatul Foltea Vasile, a fost considerat admisibil.

Conform art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele legale aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Cucta Andrei, reprezentat de avocatul Foltea Vasile, va casa decizia Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2022 și va menține hotărârea din 27 septembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din următoarele considerente.

După cum reiese din circumstanțele cauzei, la 10 noiembrie 2016, organul de urmărire penală al Serviciului Vamal a pornit urmărirea penală în cauza nr. 2016868205 conform elementelor infracțiunilor prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b) și d) din Codul penal, pe faptul că în august – septembrie 2016, cet. Rotari D, Rotari V. și alte persoane neidentificate, urmărind scopul trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor prin contrabandă, au implementat o schemă de introducere din Ucraina prin regiunea transnistreană, eludând controlul vamal, a mărfurilor de larg consum în proporții deosebit de mari, destinate comercializării ulterioare pe teritoriul țării.

Prin ordonanța din 13 mai 2019 emisă în cadrul dosarului penal nr. 2016869205 de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Roșior Vitalie, reclamantul Cucta Andrei a fost pus sub învinuire pentru comiterea preinsei fapte prejudiciabile prevăzute de art. 42 alin. (3), (5), 248 alin. (5) lit. b) din Codul penal, fiind audiat în calitate de învinuit.

La 03 martie 2021, a fost emisă ordonanța prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Cucta Andrei, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Totodată, s-a dispus continuarea urmării penale în cauza penală în privința altor persoane.

Înaintând prezenta acțiune, Cucta Andrei a solicitat încasarea din contul statului, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 50 000 lei cu titlu de remediu pentru compensarea prejudiciului moral, în dosarul penal nr. 2016869205, a sumei de 30 000 lei cu titlu de remediu pentru compensarea prejudiciului moral cauzat în urma încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale nr. 2016869205, a cheltuielilor suportate pentru asistența juridică în procesul penal nr. 2016869205, în mărime de 10 000 lei și compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în prezentul proces în mărime de 5000 lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a încasat din bugetul de stat, prin intermediul

Ministerului Justiției, în beneficiul lui Cucta Andrei suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, prejudiciul material în mărime de 10 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 lei, în rest, acțiunea fiind respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Cucta Andrei, prin intermediul avocatului Foltea Vasile, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărârea din 27 septembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea admiterii pretențiilor, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acestor pretenții, iar în rest menținută hotărârea.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, constată că soluția instanței de apel este greșită.

Conform art. 2 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, acțiunile ilicite sunt acele acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Potrivit art. 3 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Art. 6 lit. b) din Legea menționată prevede că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

În conformitate cu art. 10 din aceeași Lege, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

Iar, conform art. 11 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al

persoanei; f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

Reieșind din prevederile legale citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de fond a concluzionat just că la caz, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat lui Cucta Andrei în urma tragerii ilegale la răspundere penală, or, prin ordonanța din 03 martie 2021 a procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Cucta Andrei, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Instanța de apel greșit a invocat că în speță nu au fost întrunite condițiile speciale prevăzute de Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 pentru repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, or art. 10 din Legea menționată prevede expres că dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

De asemenea, este neîntemeiat și argumentul instanței de apel precum că nu s-a constatat existența unei fapte ilicite, deoarece caracterul ilegal al acțiunilor organului de urmărire penală se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere. Or, însăși ordonanța de scoatere de sub urmărire penală acordă recurentului dreptul de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală.

În acest sens, Colegiul lărgit menționează că art. 284 alin. (1) din Codul de procedură penală prevede că scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.

Prin urmare, ținând cont de faptul că recurentul Cucta Andrei a fost scos de sub urmărire penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, acesta are dreptul la repararea prejudiciului conform Legii nr.1545 din 25 februarie 1998.

Mărimea concretă a compensației se determină conform art. 11 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, iar unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Potrivit jurisprudenței CtEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Totodată, art.2036 alin. (1) și (3) din Codul civil, prevede că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției

autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, încasată de către instanța de fond, este echitabilă și în măsură de a-i atenua lui Cucta Andrei suferințele cauzate. La stabilirea cuantumului prejudiciului moral, s-a ținut cont de durata urmăririi penale, precum și de rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea recurentului, chiar dacă nu a condus la condamnarea acestuia.

Cu referire la pretenția privind încasarea din contul statului în beneficiul reclamantului a sumei de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, Colegiul lărgit reține următoarele.

În conformitate cu art. 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Potrivit art. 4 alin. (1) din aceeași lege, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Prin cererea de chemare în judecată Cucta Andrei a solicitat încasarea din contul statului în beneficiul său a sumei de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, în temeiul legii menționate.

Colegiul lărgit conchide că prima instanță întemeiat a respins această cerință, având în vedere faptul că urmărirea penală a fost desfășurată în termeni rezonabili, iar prin Raportul nr. 16-842/15-7103 din 18 iunie 2021 al procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Roșior Vitalie, au fost enumerate toate acțiunile de urmărire penală desfășurate în perioada în care recurentul a fost pus sub învinuire. Respectiv, ținând cont de complexitatea cauzei, generată de conexarea mai multor cauze penale, precum și de numărul persoanelor supuse urmăririi penale, perioada de timp cuprinsă între 13 mai 2019 (dată când Cucta Andrei a fost pus sub învinuire) și 03 martie 2021 (dată când Cucta Andrei a fost scos de sub urmărire penală) a fost una rezonabilă pentru a elucida toate circumstanțele în care s-au săvârșit pretinsele infracțiuni și pentru a acumula

probatoriul necesar.

Ca urmare a informației relatate, instanța de recurs notează că caracterul rezonabil al duratei procesului trebuie evaluat în lumina circumstanțelor cauzei, în special a criteriilor de apreciere a termenului rezonabil de judecare a pricinii cum sunt: complexitatea cauzei, comportamentul părților, precum și miza (interesul) pentru reclamant (a se vedea, *Frydlender v. France* [GC], nr. 30979/96, §43, ECHR 2000-VII și *Cravcenco v. Moldova*, nr. 13012/12, 15 ianuarie 2008).

În conexiunea celor relatate, reieșind din perioada desfășurării urmăririi penale, de atitudinea părților în proces, de complexitatea ei, precum și miza (interesul) pentru reclamant, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia lipsei încălcării dreptului lui Cucta Andrei în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Or, prin obligarea respectării unui astfel de termen pentru îndeplinirea actului justiției atât normele naționale, cât și cele internaționale, invocă administrarea justiției fără întârzieri neconforme de natură a-i compromite eficacitatea și responsabilitatea, la caz, însă, întârzieri neconforme nu au fost constatate.

Cu referire la pretenția ce ține de repararea prejudiciului material cauzat în mărime de 10 000 lei, pentru asistența juridică acordată pe cauza penală, instanța de judecată reține prevederile art. 3 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, care stabilește că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală. Astfel, recurentul Cucta Andrei în perioada derulării urmăririi penale a fost reprezentat de avocatul Foltea Vasile, iar pentru asistența juridică acordată a achitat suma de 10 000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria QL nr. 975030 din 17 februarie 2021. Respectiv, prima instanță, reținând probele prezentate și normele legale indicate supra, a conchis că pretenția reclamantului privind repararea prejudiciului material în mărime de 10 000 lei cu titlu de asistență juridică acordată pe parcursul urmăririi penale este întemeiată și urmează a fi admisă.

Referitor la cererea privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică pentru reprezentarea reclamantului în prezenta cauză, Colegiul lărgit reține prevederile art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care prevede că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Potrivit art. 84 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

În conformitate cu art. 90 lit. i) din Codul de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistență juridică.

Potrivit art. 96 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Pornind de la practica CtEDO, cheltuielile pentru asistenta juridică trebuie să fie

necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. La caz, bonul de plată seria QZ nr. 975035 din 05 aprilie 2021 confirmă cheltuielile suportate de reclamant în mărime de 5000 lei, cu titlu de asistență juridică acordată de avocatul Foltea Vasile.

Din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Cucta Andrei, prin intermediul avocatului Foltea Vasile, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2022 și a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 27 septembrie 2021.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Cucta Andrei, prin intermediul avocatului Foltea Vasile.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2022 și se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 27 septembrie 2021, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cucta Andrei către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral, material și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Dumitru Mardari,

Victor Burduh,

Nicolae Craiu